

УСТАНИЧКИ ИУЦАЊ ИЗ СТЈЕНИКА

Сваке године седмог јула на неприступачном месту код манастира Стјеника испод Јелице, десетак километара далеко од Чачка, одржавао се народни сабор. Скупи се доста света из трнавског и драгачевског среза. Свет обично дође раније. Понеко ту VI иреноћи. Већина их долази нешице јер се том месту на други начин тешко може прићи.

У близини места на коме се одржавао сабор је једна велика пећина, која се види са велике удаљености.

Поред манастира теку две речице. Једна од њих тече поред самог манастира и народ је сматра светом и лековитом водом. Људи су долазили да пију ту воду или су је у флашама носили кући. Обрјчно се после узимања воде у речицу баца ситан новац.

На овај сабор људи су обично доносили и ручак. Најчешће се у оно доба доносила прлсена речна риба.

Тог седмог јула 1941. године ја сам се на неки посебно свечан начин спремао за сабор код Стјеника. Био је то по свему некако посебан дан. У моју кућу дошло је пред сабор пуно гостију. Најкасније је дошао Бата Јанковић. Вели да је залутао.

Од моје куће пошли смо на сабор код Стјеника. Сви смо били обучени у сеоску ношњу. Ишли смо у групама на извесном одстојању, али смо се брзо измешали са осталим људима који су пошли на сабор.

Кад смо стигли у Стјеник, већ се било сакупило доста света с обе стране манастира и оне речице која тече поред манастира. Сви смо се брзо растурили по народу. Младеж је играла у колу. На једном месту свирали су на виолинама и контрабасу, на другом неки хармоникаши, затим неки трубачи... На четири места око манастира играло је коло. Два кола играла су с десне, а два с леве стране речице поред манастира. Простор на коме се све то догађа је врло скупчен.

У тој гужви приметио сам два млађа жандарма с пушкама о рамену. Знао сам да су дошли из жандармеријске станице Слатине, јер је то био реон ове станице. Баш тада прилази ми Бата Јанковић и каже да је одлучено да се ова два жандарма разоружају. Вели да то треба урадити одмах и затим зауставити свираче код

сва четири кбла и позвати сав народ да пређе с десне стране речице, где ће народу објаснити значај тог тренутка. Рекао је да сваки од наше групе има одређен задатак: неки ће да зауставе музику, други ће да позову народ, једни су упућени на брдо да посматрају и обавесте ако нешто сумњиво примете, а ја сам добио задатак да одаберем групу другова и с њима јавно, пред народом, разоружам она два жандарма.

Одмах сам одабрао групу у којој су били Бисенић из Рајца, Марко Пропадовић из Липнице, затим Марков рођак Бојо Пропадовић, такође из Липнице, и мој брат од стрица Милан Властелица.

Одабрану групу сам окупио и најпре им саопштио одлуку па смо затим утврдили план акције. Сви смо имали оружје и то пиштоље и ручне бомбе. По плану прво ћемо неприметно да пратимо оба жандарма, а у погодном тренутку ја ћу иступити пред њих и затражити да предају оружје јер они служе окупатору, а народ се припрема за устанак. Договорили смо се да, ако жандарми пруже отпор, на сваког скоче по двојица наших и отму им оружје.

После извесног времена пришао сам двојици жандарма и рекао им да предају оружје. Учинили су то без икаквог отпора. Чак су и сами почели да се веселе и пред народом су бацали капе увис. Остали су већ зауставили музику и позвали народ да пређе на оно место где ће Бата Јанковић одржати говор. Бата се нашао на једној узвишици, попео се на пивско буре и почео говор. Звонким и снажним гласом говорио је о тадашњој ситуацији код нас и у свету. Поред њега је с пушком стајао Рисим Вучићевић, који је пре рата имао нешто дужи хајдучки стаж. Бата је на крају повишеним гласом рекао да данас почиње историјски устанак против окупатора. У том тренутку Рисимић је испалио три метка у ваздух у правцу планине Јелице и тиме је објављено да почиње устанак у чачанском крају.

После тога музика није више свирала нити је играло коло. Народ је рано почео да се растура својим кућама.. .

Ратко ВЛАСТЕЛИЦА